

เต่ากระอาน

ชื่อไทย: เต่ากระอาน

ชื่อท้องถิ่น: -

ชื่อสามัญ: Southern river terrapin

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Batagur baska*

ลักษณะทั่วไป: เต่ากระอาน เป็นเต่าน้ำจืดกระดองแข็งขนาดใหญ่ มีรูปร่างค่อนข้างกลม สามารถหดหัวเข้ากระดองได้ในแนวตรง หัวมีแผ่นเกล็ดหุ้มอยู่ทั้งด้านบนและด้านข้าง มีสายตาดีและมีหนังตาที่สามารถปิดและเปิดได้ซึ่งช่วยในการป้องกันอันตราย คอสามารถยืดหยุ่นได้ดีสามารถยื่นและหดหัวได้เร็ว คอปกคลุมด้วยหนังบางๆ ปลายจมูกเซิด งอนขึ้น ตาสีขาว เท้าหน้าแผ่นแบนมีพังผืด มีเล็บ 4 เล็บ ขาสีเทาหรือดำ กระดองหลังเรียบโค้งมนรูปไข่สีเขียวมะกอกอมเทาหรือดำกระดองหลังยาวเต็มที่ 60 เซนติเมตร น้ำหนักเพศผู้เฉลี่ย 14 กิโลกรัม น้ำหนักเพศเมียเฉลี่ย 22 กิโลกรัม ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในน้ำ เพศผู้เล็กกว่าเพศเมีย

ขนาดความยาวสูงสุด (maximum size) : 60 เซนติเมตร

การแพร่กระจาย: พบแพร่กระจายทางภาคใต้ของประเทศไทย อาศัยในแหล่งน้ำจืด และบริเวณปากแม่น้ำ โดยเฉพาะที่คลองละงู อ.ละงู จ.สตูล ปัจจุบันสามารถเพาะพันธุ์ได้ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสตูล

ที่อยู่อาศัย: ในแหล่งน้ำจืด แต่สามารถอยู่ได้ในแหล่งน้ำกร่อย บริเวณป่าชายเลน และเข้าไปอาศัยในแหล่งน้ำจืดในฤดูผสมพันธุ์ และวางไข่บนหาดทรายน้ำจืด

แหล่งอาศัยในธรรมชาติ ปากคลองน้ำจืดเชื่อมต่อทะเล

อาหารธรรมชาติ: เต่ากระอานจะกินอาหารทั้งในเวลากลางวันและกลางคืนแต่ส่วนใหญ่จะออกหากินในเวลา กลางคืน กินทั้งพืชและสัตว์ ใบ หน่อ ผล ของต้นโกงกาง ผลมะเดื่อ ลูกปลา ปู กบ หอย กุ้ง และตัวหนอนใน

น้ำ เต่าเป็นสัตว์ที่มีฟันเป็นแผ่นคมจึงไม่เคี้ยวอาหารแต่จะกินอาหารโดยวิธีขยอกกลืนเข้าไปที่ละเล็กละน้อย และกินไปเรื่อย ๆ เป็นเวลานาน เต่ากินอาหารจำพวกผักได้มาก จะกินไปและถ่ายไปด้วยตลอดเวลาเต่ากินอาหารได้มากในน้ำที่มีระดับสูงพอท่วมกระดอง แต่จะกินอาหารได้น้อยหรือไม่กินอาหารเลยในที่ที่ไม่มีน้ำหรือที่แห้ง

ฤดูวางไข่: เต่ากระอานจะผสมพันธุ์ระหว่างเดือน สิงหาคม-พฤศจิกายน หลังจากผสมพันธุ์กันแล้วเต่าตัวเมียจะเก็บน้ำเชื้อไว้ภายในเพื่อผสมกับไข่ และจะวางไข่ในเดือนพฤศจิกายน-มกราคมแม่เต่า 1 แม่จะให้ไข่จำนวน 8-35 ฟองไข่เต่ากระอานมีลักษณะยาวรี เท่ากันตลอดฟอง คล้ายไข่เป็ด แต่ยาวมากกว่าเล็กน้อย เปลือกไข่บาง ไข่จะมีน้ำหนักประมาณ 60-70 กรัม ความยาวประมาณ 72-76 มิลลิเมตร ความกว้างประมาณ 39-45 มิลลิเมตร ใช้เวลาเพาะฟักเป็นตัว 90-100 วัน

อัตราส่วนเพศ: เพศผู้:เพศเมีย, 8:1

ลักษณะเพศ: ความแตกต่างระหว่างเพศผู้และเพศเมียของเต่ากระอานพบว่า ตัวเต็มวัยเพศผู้มีขนาดเล็กกว่าเพศเมียหลังโค้งนูนน้อยกว่าเพศเมีย หลังมีลักษณะรี คล้ายรูปไข่ จมูกแหลมกว่าเพศเมีย เพศผู้ที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ มีตาสีดำ ล้อมรอบด้วยวงนอกสีขาว กระดอง ลำคอและส่วนหัว มีสีเทาดำเข้มกว่าตัวเมีย คอยาวกว่าเพศเมีย ในฤดูผสมพันธุ์มีนิสัยดุร้าย ส่วนหัวมีลักษณะแหลมเข็งงอนขึ้นเล็กน้อย หางอ้วนยาวกว่าเพศเมียเพื่อช่วยในการผสมพันธุ์ ระยะห่างระหว่างช่องขับถ่ายกับโคนหางมากกว่าเพศเมีย ด้านท้องเพศผู้สีเหลืองครีม แผ่นท้องเรียบเสมอกันตลอดทั้งแผ่นไม่มีรอยบุ๋มตรงกลาง ซึ่งแตกต่างกับเต่าที่ผสมพันธุ์กันบนบกที่มีรอยบุ๋มตรงกลาง กระดองด้านบนมีลายกระดองชัดเจน ส่วนเพศเมีย มีตาสีดำล้อมรอบด้วยสีน้ำตาล กระดองหลังสีเทาดำ ลักษณะกลมรีมีลายเช่นกัน ท้องสีเหลืองอ่อน แผ่นท้องนูนออกมาข้างนอกเล็กน้อย แผ่นกระดองแต่ละแผ่นไม่มีลวดลายแยกแผ่นกระดอง จึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นแผ่นเดียวกัน เพศเมียตัวเต็มวัยมีน้ำหนักมากกว่าเพศผู้ หลังโค้งมากกว่า จมูกป้าน คอสั้นกว่า ส่วนหางเล็กสั้นกว่าเพศผู้ ระยะห่างระหว่างช่องขับถ่ายกับโคนหาง น้อยกว่าเพศผู้ สีของส่วนหัว คอและกระดองหลังเป็นสีเทาอ่อนกว่าเต่าเพศผู้เล็กน้อย นิสัยไม่ดุร้ายเช่นเพศผู้ สัดส่วนความกว้างต่อความยาวของเพศผู้มีอัตราส่วน 1:1.11 สัดส่วนความกว้างต่อความยาวของเพศเมียมีอัตราส่วน 1:1.01 สำหรับสัดส่วนความกว้างต่อความยาวเพศผู้มีอัตราส่วนยาวกว่าเพศเมีย คือเพศผู้มีลักษณะยาวรีกว่าเพศเมีย ส่วนเพศเมียมีลักษณะป้อมกว่ายาวรีน้อยกว่าเพศผู้

เพศผู้

เพศเมีย

ความตักไข่: 8-35 ฟอง

การเพาะเลี้ยง:เต่ากระอานที่โตเต็มวัยมีอายุไม่ต่ำกว่า 10 ปี เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ประมาณเดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน ของทุกปี เต่าจะเริ่มผสมพันธุ์กันทั้งกลางวันและกลางคืนในระดับน้ำลึกประมาณ 50 เซนติเมตร เต่าตัวผู้จะว่ายน้ำวนรอบ ๆ ตัวเมียที่พร้อมจะผสมพันธุ์และจะเอาปากพันน้ำใส่ระดับของปากของตัวเมียอยู่ บริเวณผิวน้ำหรือสูงกว่าผิวน้ำเล็กน้อย ประมาณ 30 นาที และจะว่ายน้ำคลอเคลียตัวเมียไปเรื่อย ๆ โดยจะวนรอบ ๆ และจะหายใจเสียงดัง บางครั้งจะเอาหัวชนตามข้างตัวและส่วนกันของตัวเมียแล้วจึงขึ้นคร่อมตัวเมีย โดยใช้ขาหน้าสองข้างจับที่ขอบกระดองด้านหัวแล้ว ใช้ส่วนหัวและลำคอกดบริเวณลำคอของตัวเมีย การผสมพันธุ์จะผสมพันธุ์กันในน้ำเนื่องจากน้ำช่วยพยุงตัวในการผสมพันธุ์ หลังจากนั้นตัวผู้จะสอดปลายหางเข้าใต้ช่องเพศของเพศเมียและสอดอวัยวะเข้าผสมพันธุ์ ประมาณ 10-15 นาที หลังจากนั้นจึงแยกออกจากกัน อวัยวะเพศของตัวผู้จะมีลักษณะคล้าย ถุงปอดแต่แผ่กว้างคล้ายพัด ลักษณะสีเทาดำ ขนาดยาวประมาณ 8-10 เซนติเมตร กว้างประมาณ 10-15 เซนติเมตร หลังจากผสมพันธุ์เสร็จอวัยวะเพศผู้จึงหดเข้าไปอยู่ในช่องเพศตามเดิม และตัวผู้จะพักอยู่นิ่ง ๆ ประมาณ 30 นาทีจึงจะเคลื่อนไหว

หลังจากผสมพันธุ์กันแล้วเต่าตัวเมียจะเก็บน้ำเชื้อไว้ภายในเพื่อผสมกับไข่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ โดยแม่เต่าจะคลานจากบ่อขึ้นมาบริเวณหาดทรายในเวลากลางคืนและขุดทรายไปรอบ ๆ บ่อ เพื่อสำรวจแหล่งที่เหมาะสมสำหรับการวางไข่ แม่เต่าบางตัวจะขุดทรายแต่ไม่มีการวางไข่หลังจากสำรวจหาดแล้ว แม่เต่าจะเริ่มวางไข่ ตั้งแต่เวลา 19.00 น ถึง เช้ามืด ในช่วงต้นฤดูแม่เต่าจะวางไข่ในช่วงค่ำ แต่เมื่อปลายฤดูแม่เต่าจะวางไข่ตอนเที่ยงคืนถึงเช้า เต่าจะวางไข่ในที่เงียบสงบไม่มีสิ่งรบกวน เมื่อเลือกบริเวณที่วางไข่ได้แล้วแม่เต่าจะใช้ขาสองขาหลังขุดและคุ้ยทรายไปด้านหลังจนถึงระยะที่เหมาะสมประมาณ 50 –100 เซนติเมตร ความกว้างของหลุมประมาณ 80 เซนติเมตร โดยที่ก้นหลุมเต่าจะขุดหลุมขนาดกว้างประมาณ 20 เซนติเมตร ลึกประมาณ 30 เซนติเมตร เพื่อวางไข่ แม่เต่าจะหันส่วนกันลงหลุมแล้วทำการวางไข่โดยยกกันขึ้นเล็กน้อย จึงปล่อยไข่ออกมาขณะที่วางไข่แม่เต่าจะชันน้ำเมื่อกออกมาหล่อเลี้ยงเพื่อป้องกันมิให้ไข่แตกด้วย บริเวณส่วนกันหลุมนี้ลักษณะทรายจะเป็นทรายละเอียดขนาดเล็กเพื่อต้องการให้แน่นเหมาะในการฟักเป็นตัวของลูกเต่า หลังจากนั้นแม่เต่าจะใช้ขาหลังคุ้ยทรายลงกลบหลุมโดยจะค่อย ๆ คุ้ยทรายลงพร้อมกับใช้หน้าอกกระแทกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมิดปากหลุม ขณะที่แม่เต่าใช้หน้าอกกระแทกปากหลุมจะมีเสียงดังไปถึง 10-20 เมตร หลังจากวางไข่เสร็จแม่เต่าจะนอนพักสักครู่ โดยจะไม่คลานลงน้ำทันทีเนื่องจากไม่สามารถจมตัวลงไปในน้ำได้ เมื่อปรับตัวได้แล้วจึงคลานลงน้ำไป จำนวนและปริมาณไข่มีตั้งแต่ 8-35 ฟอง ขึ้นอยู่กับขนาดของแม่เต่า เวลาที่ใช้ในการวางไข่ทั้งหมดประมาณ 2-3 ชั่วโมง

ลักษณะบ่อเพาะพันธุ์เต่ากระอาน

เต่ากระอานในหลุมวางไข่

ไข่เต่ากระอานในหลุมวางไข่

ลูกเต่ากระอานแรกฟัก

การอนุบาล: อนุบาลลูกเต่าที่ฟักออกเป็นตัวในระยะแรก จะมีกระดองค่อนข้างกลมมีความกว้างมากกว่าความยาวกระดอง ลักษณะกระดองนี้มเป็นสันแหลม (Keel) ใน 3 แผ่นแรกแนวกลางตัว ด้านท้องมีเนื้อเยื่อเป็นวงกลมสีเหลืองอ่อนยื่นออกมาอยู่ระหว่างกระดองแผ่นที่ 3 กับแผ่นที่ 4 คือถุงไข่แดง ช่วงประมาณ 3-5 วันแรก ลูกเต่าจะไม่กินอาหารเนื่องจากยังมีถุงไข่แดงอยู่ หลังจากนั้นจึงเริ่มให้กินผักบุ้ง เมื่อลูกเต่าอายุ 1 เดือนจึงให้กินเนื้อปลาสับละเอียด กุ้งฝอย และอาหารลูกกบ อาหารที่ให้ 5-10 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักตัวลูกเต่าที่ฟักออกเป็นตัว หลังจากอนุบาลในตู้กระจก ประมาณ 3 เดือน จึงย้ายลูกเต่ามาอนุบาลต่อบ่อคอนกรีต 10 ตารางเมตร มีทางระบายน้ำเข้า-ออก สะดวก การอนุบาลลูกเต่าจะทำการถ่ายน้ำและทำความสะอาดเศษอาหารที่เหลือทุกวัน เวลา 8.30- 9.00 นาฬิกา จากนั้นปล่อยให้พื้นบ่อและลูกเต่าแห้ง (ผึ่งลม) จนเวลา 14.00 นาฬิกา จึงเติมน้ำเข้าบ่อ ให้ท่วมลูกเต่า และให้อาหาร

การส่งตัวอย่างเข้าห้องเก็บตัวอย่างอ้างอิง (ถ้ามีกรณาระบุเลขทะเบียนด้วย): -

การเลี้ยง: หลังจากอนุบาลลูกเต่าอายุประมาณ 1 ปี จึงแยกเต่าไปเลี้ยงในบ่อเลี้ยงโดยใช้บ่อซีเมนต์ ขนาด 5 x10x0.8 เมตร ระดับน้ำลึก 50 เซนติเมตร อัตราการปล่อยประมาณ 5 ตัว/ตารางเมตร ให้กินผักบุ้งและปลาเป็ดอัตราส่วน 1:1 อาหารที่ให้วันละ 1 มื้อ จะให้ในเวลาตอนเย็นประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว เปลี่ยนถ่ายน้ำวันเว้นวัน เลี้ยงลูกเต่าจนกระทั่งเป็นตัวเต็มวัยเมื่อมีอายุประมาณ 6-7 ปี เริ่มแยกเพศได้

การทำการประมงโดยทั่วไป: -

ราคาปลาสด: -

การใช้ประโยชน์: เพื่อการอนุรักษ์

เอกสารอ้างอิง:-

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดสตูล